

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง ปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

การดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ยึดกรอบแนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนการสอนตาม มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 23-35)

1. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการ ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
3. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา
5. การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อ การเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
6. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 2,594 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2550 : 2) จำแนกเป็น

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 202 คน จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดใหญ่ จำนวน 46 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 156 คน

2.1.2 ครู จำนวน 2,392 คน จำแนกเป็น

- 1) ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1,092 คน
- 2) ครูโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1,300 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 464 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย เทียบจำนวนจากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตาม สถานภาพ จำแนกเป็น

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 133 คน จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 103 คน

2.2.2 ครู จำนวน 331 คน จำแนกเป็น

- 1) ครูสถานศึกษา ขนาดใหญ่ จำนวน 151 คน
- 2) ครูสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 180 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

3.1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) สถานศึกษาขนาดใหญ่
- 2) สถานศึกษาขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยทั้ง 6 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ (Statistical Technique) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย โดยนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{x} = 4.45$) ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ ($\bar{x} = 4.36$) และ ด้านการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.36$)

1.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

1.1.1 ผู้บริหารมีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตาม

แนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{x} = 4.46$) ด้านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{x} = 4.37$) และ ด้านการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.36$) ตามลำดับ

1.1.2 ครูมีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{x} = 4.45$) ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ ($\bar{x} = 4.36$) และ ด้านการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.36$) ตามลำดับ

1.2 เมื่อพิจารณาตามขนาด โรงเรียน พบว่า

1.2.1 ระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{x} = 4.47$) ด้านการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.35$) และ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ ($\bar{x} = 4.4$)

1.2.2 ระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระ ความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุก เวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุก ฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ ($\bar{x} = 4.39$) และ ด้านการจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล($\bar{x} = 4.38$)

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานจัดการเรียน การสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไม่แตกต่างกันทางสถิติทั้ง โดยรวม และรายด้านทุกด้าน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูใน โรงเรียนขนาดต่างกันมีความเห็นต่อระดับ การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไม่แตกต่างกันทางสถิติทั้ง โดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ได้เสนอแนะแนวทางต่อการดำเนินงานจัด การเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา เรียงลำดับตามความถี่จากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ จัดอบรมเทคนิคการสอนใหม่ๆ ให้กับครูจัดหาคอมพิวเตอร์ เพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และ นิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็น น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษา และ ครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา นั้นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 23-25) ว่าสถานศึกษาและครูต้องมีการปฏิรูปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับนโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูแกนนำในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับครูคนอื่น ๆ ในสถานศึกษาให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาได้ ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราหนู พิสัยพันธ์ (2546 : 115-118) ศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปริญา ไมยะปิ่น (2545 : 139-140) ศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สิทธิชัย อุทธารนิช (2546 : 98) ศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต่อการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของแต่ละข้อ พบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ข้อ 2 มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของสาระการเรียนรู้ ไว้ พอเหมาะ

